

FRÉDÉRIC VITOUX

NU NE VINDECĂM NICIODATĂ DE PIERDEREA COPILĂRIEI

A.N.B.: De când sunteți conștient că drumul dumneavoastră în viață este legat de scris, că veți deveni scriitor?

Frédéric Vitoux: Multă vreme, am vrut să devin regizor, mi-am dorit să mă exprim prin intermediul cinematografiei, după ce m-am pregătit pentru a intra la IDHEC Paris (Institutul de Înalte Studii Cinematografice), principala școală de cinema care exista pe atunci. Și apoi mi-am dat seama că eram prea solitar pentru această muncă colectivă și, fără îndoială, prea introspectiv. Literatura s-a impus atunci în viața mea într-un mod foarte natural, pentru că pretindea solitudine și liniște, retragere din fața lumii pentru a scrie și apoi pentru a se regăsi pe sine mai bine și, cine știe, pentru a reinventa lumea.

Care sunt lucrurile importante, aspectele esențiale ale copilăriei care ne influențează iremediabil personalitatea la maturitate?

F.V.: Scriitorul poate inventa toate ficțiunile lumii, poate crea istorii și personaje în aparență îndepărtate de el, de epoca sa, de caracterul său etc., cred că el

totuși se întoarce inevitabil la sine însuși, la ceea ce resimte, la ceea ce cunoaște, la ceea ce experimentează, la ceea ce își aduce aminte. „Doamna Bovary sunt eu!”, a exclamat Gustave Flaubert, după ce a terminat de scris celebrul său roman. N-am putea să o spunem mai bine. Desigur, copilăria, această perioadă misterioasă în care creștem, în care devenim puțin câte puțin noi înșine, în care ne făurim personalitatea, în care suntem marcați de familie, de părinți și în care ne eliberăm de toate aceste tutele, în care devenim, pe scurt, adulți în schimbul tuturor bucuriilor, tuturor suferințelor și tuturor regretelor, rămâne acel timp care vă fertilizează și care nu va înceta să vă inspire. Nu ne vindecăm niciodată de această pierdere a copilăriei, de descoperirea morții, a dragostei, ce știu eu, de toate momentele cheie legate de pierderea inocenței noastre.

Cuvântul scris este cumva o poartă către eternitate? Ce alte modalități de a atinge nemurirea ne sunt permise nouă, muritorilor?

F.V.: Nu cred că un scriitor se gândește, când scrie, la eternitate, la posteritate, la nemurire. După cum spunea marele scriitor argentinian Jorge Luis Borges: un scriitor scrie pentru el, pentru prietenii săi și pentru a domoli scurgerea timpului. Restul este orgoliu și vanitate. Niciodată, un scriitor, un romancier mai ales, nu poate face economie de toate marile întrebări pe care și le pun toți oamenii în legătură cu moartea, cu înfățetatea spiritului... Spre deosebire de filozof, care adnotează pe marginea subiectelor sale și speculează toate abstracțiile posibile, un romancier trebuie să dea viață unor personaje și unei lumi în care umbra spiritului, enigma binelui și a răului, a lui

După cum spunea
Jorge Luis Borges:
un scriitor scrie pentru el,
pentru prietenii săi și pentru
a domoli scurgerea
timpului.

Restul este orgoliu
și vanitate.

Dumnezeu sau absența lui Dumnezeu trebuie să le dea toată forța. Dacă nu, sunt doar biete personaje și o biată lume, reduse la două dimensiuni. Dar încă o dată, romancierul nu trebuie să se refugieze în abstract, ci să facă să viețuiască în mod dramatic, prin intermediul personajelor și al situațiilor, toate întrebările pe care și le adresează. El însuși nu are de dat răspunsuri teoretice.

Credeți că fiecare dintre noi este predestinat unei mari iubiri? Sau avem dreptul la mai multe iubiri, egale ca importantă?

F.V.: Fiecare mare dragoste este unică. Ea

nu se împărtășește, nu dispare, nu poate fi înlocuită.

Rămâne căsătoria o instituție viabilă în lumea contemporană?

F.V.: Angajamentul a două ființe care decid să trăiască împreună îmi pare pariul cel mai frumos, cel mai dificil, cel mai exaltant, cel mai reconfortant care ar putea să existe. Cât despre mine, sunt căsătorit de 44 de ani și mășor șansa pe care o am, chiar dacă este o șansă pe care trebuie s-o meriți. Nu mi-ar veni totuși ideea de a mă cita ca exemplu.

Ați regretat vreodată că nu sunteți femeie?

F.V.: Un romancier e obligat să fie totodată un bărbat, o femeie, un copil, își datorează să fie toate personajele sale, să se multiplice în mii de fațete și mii de sensibilități. Vai de acela care nu este vrednic de acea putere a compasiunii, în sensul literal sau etimologic al termenului, adică de acea putere de înțelegere, de trăire și de suferință a personajelor sale! Numeroși critici literari au subliniat adesea latura mea „feminină”, deoarece, în ochii lor, alunecam convingător în sensibilitatea eroinelor mele, străduindu-mă să înțeleg sau să trăiesc ceea ce ele simțeau. Totuși, nu, nu regret a fi ceea ce sunt, nu mi-ar veni niciodată ideea de a vrea să devin femeie...

Când vă simțiți fericiți?

F.V.: Când sunt fericiți? Nu știu. Nu știu dacă scriitorii sunt oameni fericiți, ei cei care se retrag din fața lumii pentru a scrie. Poate că sunt mai puțin nefericiți decât alții în exigența lor de a înțelege și de a cunoaște ceea ce îi înconjoară sau poate că sunt mai puțin amăgiți de toate distracțiile vieții, de toate vanitățile nevrednice care îi pândesc...